

Welkom terug!

Na een lange periode waarin de onderlinge contacten tot een minimum beperkt waren, gaan we weer op pad.

We hopen dat u allen de corona-tijd goed bent doorgekomen en wat ons betreft gaan we met veel energie weer het veld in. We kijken ernaar uit om onze leden weer te ontmoeten!

Op de achterkant van het krantje vindt u zoals altijd het programma voor de komende tijd en ook op onze website: www.ivn.nl/afdeling/baarlo-maasbree staat informatie voor u klaar.

Graag tot ziens bij onze activiteiten!!!

Nestkasten en vleermuizenkasten voor Kasteel de Berckt

Op 6 februari was IVN Baarlo-Maasbree te gast bij Kasteel de Berckt. We hebben samen met Elsebeth Nagels een martervrije steenuilenkast en zes mezenkastjes opgehangen op het prachtige landgoed.

Onlangs zijn er ook nog vijf vleermuizenkasten geplaatst. Dit allemaal om meer biodiversiteit te creëren in het Maasdal.

Ondanks de coronamaatregelen heeft IVN Baarlo-Maasbree niet stil gezeten!!

Schone Rivieren Expeditie

Iedereen wil graag in een schone en groene omgeving wonen. En toch vinden we het overal: zwerfafval. Het is niet alleen ontsierend en ergerlijk, het heeft ook desastreuze gevolgen voor het milieu. Dieren kunnen erin verstrikt raken, zien zwerfafval aan voor voedsel en kunnen daardoor sterven. Plastic dat in het milieu terecht komt, vergaat nooit. Het brokkelt uiteindelijk af in kleine stukjes die we op een gegeven moment niet meer met het blote oog kunnen zien. Deze microplastics komen via dieren en via het grondwater in onze voedselketen terecht. Uiteindelijk belandt plastic zwerfafval dus weer op ons eigen bordje.

Venlo Schoon is een initiatief van enthousiaste vrijwilligers die het zwerfafvalprobleem willen aanpakken. Ze organiseren regelmatig opruimacties in de regio, vaak langs de Maas of in een natuurgebied. Hierbij is iedereen welkom om mee te helpen. Het is heerlijk om actief buiten bezig te zijn met andere vrijwilligers en om gezamenlijk te werken aan hetzelfde doel. Vele honderden zakken met zwerfafval hebben de vrijwilligers van Venlo Schoon inmiddels al opgeruimd! Natuurlijk is voorkomen beter dan genezen. Daarom zet men ook in op preventie en bewustwording. Venlo Schoon gaat onder meer in gesprek met inwoners, ondernemers en de gemeente om zo samen naar oplossingen en duurzame alternatieven te zoeken.

Het afgelopen jaar heeft IVN Baarlo-Maasbree samen met Venlo Schoon een geslaagde Schone Rivieren Expeditie georganiseerd langs de Maas in het Berckterveld. Tijdens deze interactieve wandeling hebben we aandacht besteed aan de schoonheid en rijkdom van dit natuurgebied, maar ook aan de (plastic)vervuiling van de Maas en haar oevers.

Daarnaast hebben we bij de hoogwaterlijn samen verschillende soorten zwerfafval bekeken en opgeruimd. Op zondagmorgen 27 juni 2021 gaan we opnieuw samen op pad en is er weer een Schone Rivieren Expeditie, dit keer in natuurgebied Raaijweide. We vertrekken om 10.00 uur vanaf het infobord van het Limburgs Landschap aan de Venrayseweg tegenover het Kazerneterrein in Blerick.

Je bent van harte welkom om mee te doen met deze expeditie of met een van de opruimacties.

Kijk voor meer informatie over Venlo Schoon op www.venloduurzaam.nl of op social media (Facebook Venlo Schoon, Instagram @venloschoon).

De eik: ‘Meest biodiverse soort van Nederland’

Volgens de Germanen woonden de goden in eiken, of in ieder geval de belangrijke goden, zoals Wodan. Eiken zijn belangrijke bomen die in hoge mate bijdragen aan de biodiversiteit in het bos. In hun gegroefde stammen, die warm aanvoelen, houden zich veel kevertjes en mieren schuil, die op hun beurt weer allemaal vogels lokken. Eiken waren voor mensen vooral van belang voor bouw- en brandhout. De schors werd gebruikt bij het leerlooien en van de vezels uit de bast werden visnetten gevlochten.

Eiken hebben typisch gevormde bladeren en de kenmerkende eikels. We kennen in Nederland drie soorten. Zomereik heeft ongesteelde bladeren met een hartvormige basis en draagt een groepje van één tot vijf eikels aan een steel van twee tot negen centimeter lang. Wintereik heeft gesteelde bladeren met een ronde bladbasis maar ongesteelde eikels in een groepje van drie tot zeven bij elkaar.

Dan is er nog de Amerikaanse eik, een geïmporteerde soort met spitse in plaats van gelobde bladpunten. Eiken hebben enorm veel bewoners en soorten die van de boom afhankelijk zijn. We kunnen hier zeker geen volledig overzicht geven, maar wel een korte indruk. Op eiken zie je vaak een gewone eikvaren. In de zomer zie je mogelijk een eikenpage in de boomtoppen. Bij erg droog en heet weer valt er echter op de bladeren weinig te halen en komen de vlinders naar beneden, waardoor de kans groter wordt dat je ze ook beter kunt bekijken.

Op de stammen van eiken vind je vaak het eikenmos, maar met name in het binnenland kun je ook het prachtige eikengaffeltandmos vinden. Een aantal spectaculaire insecten profiteert van de eik, zoals het vliegend hert. De larven vreten zich via een wond van een eik een weg naar beneden en groeien in de boom onder de grond op en verpoppen. Al die insecten zijn weer voer voor spechten, die graag een nestholte maken in een eik. Wanneer die holte ook naar boven begint uit te rotten, wordt deze ook geschikt voor vleermuizen. Zo'n holte kan dan gebruikt worden als kraamverblijfplaats, winterverblijfplaats, paarverblijfplaats en zomerverblijfplaats van onder andere watervleermuis, 3

rosse vleermuis, franjestaart en gewone grootoorvleermuis. Ook de eikels zijn waardevol voor veel soorten. Daarvan profiteren niet alleen zoogdieren zoals wild zwijn of eekhoorn, maar ook grappige paddenstoeltjes zoals het eikelbekertje, de eikeldopzwam of het uiterst zeldzame eikeldoppoliepzwammetje. Aan de voet van eiken zie je soms een eikhaas en hoger op de boom vind je houtzwammen als eikenbloedzwam, eikenvuurzwam of eikenweerschijnzwam. Dan zijn er nog heel veel soorten die de eik als habitat hebben - zij lopen, wonen, eten en werken op de boom – zoals bijvoorbeeld de bladvlooiën, waaronder de eikenbladvlo. De larven van bladvlooiën zitten vastgehecht aan de onderkant van het blad. In de eikenbladeren leven de rupsen van veel micronachtvlinders. Ze vreten het blad van binnenuit op, waardoor er gangen en andere patronen te zien zijn op het blad. We noemen deze gangen mijnen en de rupsen heten mineerders. Ook veel andere nachtvlinders kunnen we op eik vinden, zoals de eikenwespvlinder, een zeldzame vlinder die in bossen en oude eikenlanen te vinden is. Deze doet alsof hij een wesp is en lijkt daar best wel op. De eikenprocessierups is als rups zo beroemd dat de soort geen vlindernaam heeft; de vlinder heet ook gewoon eikenprocessierups. We kennen hem vooral van de jeuk die mensen krijgen van de brandharen, maar toch is het onverstandig om de rupsen te gaan bestrijden. Daarmee dood je namelijk onnodig de vele andere dieren die van eiken afhankelijk zijn. Proeven hebben laten zien dat overlast fors afneemt als je de biodiversiteit in de omgeving herstelt en er weer voldoende vogels zijn om de rupsen op te eten voor ze grote nesten vormen.

Het feit dat er zoveel soorten gebonden zijn aan eiken laat zien hoe belangrijk het is om in ons landschap te werken met inheemse bomen en struiken. Er is vaak tijd nodig voor soorten om in een proces van evolutie goed op elkaar ingespeeld te raken. Een prachtig voorbeeld daarvan wordt gegeven door de galwespen en -muggen; parasitaire dieren die een groeihormoon injecteren in de plant en daarmee het besturingssysteem als het ware overnemen. Daarna denkt de plant dat het heel belangrijk is om heel veel voedingsstoffen naar die ene plek in de plant te sturen. Eiken vallen vooral in de smaak bij galvormende wespen. Op de wortels van een eik kun je de truffelgalwesp vinden, die een beetje op een truffel lijkt. Dan is er nog de eikenstuitergalwesp, niet te verwarren met een stuiterbal. Er zijn ook veel wantsen die op eiken ‘wandelen’, zoals de kleurige eikenblindwants. Het is echt teveel om op te noemen. Als u meer wilt weten over al die soorten die op de eik leven, volg dan het twitteraccount @soortvandedag. Daarop komen heel veel soorten langs die ‘iets’ met eik hebben.

Tekst: Sander Turnhout en anderen van SoortenNL

Een kil vlindervoorjaar

Vanaf 1 april starten officieel de tellingen voor het meetnet vlinders. Zo'n 1000 routes worden vanaf die datum in principe wekelijks geteld. Maar vlindertellers zijn luxepaardjes, want tellen mag alleen bij goed weer. Het moet warm zijn, of in ieder geval zonnig. Dat ontbrak er nogal eens aan de afgelopen twee maanden. Niet best dus voor vlindertellers, maar hoe reageren de vlinders op dit weer?

De zeldzame grote vos is dit voorjaar op veel plekken waargenomen. Doordat er veel minder geteld is dan in andere jaren, is de vergelijking niet voor honderd procent goed te maken, maar toch zijn er al wel duidelijke verliezers en winnaars aan te wijzen.

Uiteraard kunnen we pas betrouwbare uitspraken doen over de trends van vlinders als alle gegevens binnen zijn en zijn geanalyseerd.

Op de voorlopige resultaten blijkt dat de citroenvlinder heel goed heeft gevlogen dit voorjaar. Dat zullen veel mensen kunnen beamen, want op de mooie en zonnige dagen was deze opvallende vlinder een veel geziene gast. Ook de dagpauwoog is veel gezien de afgelopen maanden en ook in de routes blijkt dat deze vlinder meer aanwezig was dan het gemiddelde van de afgelopen 25 jaar. Het oranjetipje doet het al een aantal jaren heel goed. Deze echte voorjaarsvlinder, die maar één generatie heeft en alleen in het voorjaar vliegt, was ook dit jaar veel aanwezig. Door het koele weer is de piek van de vliegtijd wel een flink stuk naar voren gegaan. Ook nu nog, eind mei, zijn ze op veel plaatsen te zien.

Wat soorten die prima vlogen dit voorjaar (Foto: Kars Veling)

Het icarusblauwtje moet nog op gang komen de komende weken, maar er waren meer verliezers, vlinders die we in dit jaar tot nu toe echt veel minder zien dan gebruikelijk. Veel van de zeldzaamheden en bedreigde soorten vliegen pas in de zomer. Daarover is nu natuurlijk nog niets te zeggen. Flink wat van de 'gewone' soorten blijkt tot nu toe echter behoorlijk minder aanwezig dan we gewend zijn. Dat geldt zeker voor een aantal soorten die we veel in onze tuin zagen: boomblauwtje, gehakkelde aurelia en bont zandoogje bijvoorbeeld. Al deze soorten zijn in de routes, maar ook in de losse waarnemingen veel minder aanwezig. Ook landkaartje en groentje doen het tot nu toe erg matig. Zelfs het normaal gesproken zo algemene groot koolwitje blijft duidelijk achter. Wat dit betekent voor de trend van de vlinders is nog niet te zeggen. Veel vlinders hadden de voorgaande jaren ernstig last van de verdroging. Deze is nu een stuk minder. Wellicht dat ondanks dat er minder vlinders zijn, ze door een goed voortplantingssucces toch snel weer kunnen opkrabbelen. We zijn blij dat zoveel vrijwilligers toch week in week uit op pad gaan om de routes te tellen. Daardoor kunnen we uitstekend de vinger aan de pols houden en in de gaten houden hoe het met de vlinders gaat. We houden u op de hoogte.

Wat vlinders die er erg weinig waren dit voorjaar.

Tekst en foto's: Kars Veling, De Vlinderstichting

Bloem- en Vogelrijke Akkerranden in Peel en Maas

Al enkele jaren doet men in Peel en Maas moeite om het aanzien van het landschap te verbeteren. De doelstelling is niet alleen het creëren van fraaie natuur, nog belangrijker is het in stand houden van de dierenwereld in de ruimste zin. Door de activiteiten van de mens, zijn bedrijvigheid, expansie en niet te vergeten de toename van het aantal inwoners die op allerlei manieren bezig zijn heeft de natuur het nodige te lijden. De gemeente en natuurorganisaties hebben begrepen, dat hieraan het nodige gedaan moet worden, met als voornaamste doel de biodiversiteit te redden en te herstellen. We denken hierbij aan de aanleg en het verbeteren van grondstukken of percelen voor het weer terugkrijgen van bloemen en gewassen, waarvan de dierenwereld kan leven. De vogels en de insecten moeten kunnen leven en fourageren op bloemrijke akkerranden en landbouwpercelen.

De activiteiten voor genoemde doelstellingen zijn in 2019 begonnen met de aanleg van een perceel "Samen voor de Patrijs" in de gemeente. Zoals we weten, gaat het slecht met deze soort. Je ziet ze ook bijna niet meer.

Om de patrijs weer terug te krijgen hebben enkele boeren hun grondstukken hiervoor geschikt gemaakt. Er werd begonnen met het inzaaien van de grond met zaden speciaal geschikt voor patrijzen. De boeren werden hierbij geholpen door de Plattelandscoöperatie, die de nodige deskundigheid in huis heeft om het project te doen slagen. Plattelandscoöperatie is een organisatie in de gemeente met deskundigingen die mensen helpen bij het zaaien, verbouwen, oogsten van landbouwproducten, bloemen en planten.

Het project "Samen voor de Patrijs" heeft veel bekendheid gekregen en wordt op veel plaatsen in Nederland gevolgd. Zowel de gemeente Peel en Maas als de de IVN's zijn nauw betrokken bij de planning en uitvoering van Bloemrijke en Vogelrijke Akkerranden. Het creëren en uitbreiden van bloemrijke akkerranden met als doel de verbetering van de biodiversiteit heeft nog meer draagvlak gekregen nu de gemeente beginnende agrarische ondernemers financieel ondersteunt. Hierbij wordt zaad voor het inzaaien van 10 ha akkerranden. braakliggende percelen beschikbaar gesteld. Bij het inzaaien worden op advies van de Plattelandscoöperatie enkele regels aangegeven, goed voor degene die met het project ter verbetering van de biodiversiteit wil beginnen:

- akkerranden moeten bij voorkeur 6 meter breed zijn;
- de lengte van akkerranden moet minimaal 50 meter lang zijn;
- oppervlakte van het grondstuk minimaal 50 are;
- geen chemische bestrijdingsmiddelen gebruiken;
- respecteren van de kadastrale perceelsgrenzen;
- respecteren van perceelsgrenzen van anderen.

Als men wil beginnen met het inzaaien van een perceel is het raadzaam vooraf advies te vragen bij het plaatselijke IVN of de Plattelandscoöperatie. Vragen kunnen zijn bv. welke soort zaad moet worden gebruikt. Er bestaat een veelheid van soorten zaden en zaadmensels, teveel om hier op te noemen. De Plattelandscoöperatie kan hierover uitgebreid advies geven. Bovenstaand verhaal betreft een advies ter verbetering van de biodiversiteit. We willen onze vogels, vlinders en bijtjes weer terug. Is bestemd voor iedereen!

Piet

Monitoring vlinderveldje Kuukven Baarlo, april 2021

De warme dagen in april zijn op één hand te tellen. Helaas lukte het mij niet om op een van deze dagen de monitoring te doen. Op de laatste dag van april vrijdag de 30e moest het dan gebeuren. De dag begon zoals zoveel dagen in dit voorjaar: koud en winderig. Later op de dag kwam af en toe de zon tevoorschijn en tegen vier uur was het ongeveer 13 graden. Ik had niet de verwachting dat ik een vlinder zou spotten en die gedachte kwam ook uit. Maar er waren wel degelijk leuke dingen te zien. Enkele dagen eerder vloog er een rode wouw over het vlinderveldje en vandaag waren er koolmeesjes, pimpelmeesjes, vink, merel en tjiftjaf te horen. Langs de rand van het pad stonden veel paardenbloemen in bloei en daar vlogen verschillende insecten op. Ik zag een honingbij en enkele wilde bijen. Was het vorig jaar vooral het boerenwormkruid dat de boventoon voerde, deze zomer komen er vast en zeker meer soorten tot bloei. Ik ontdekte korenbloemen, rozetjes van het slangenkruid, smalle weegbree, duizendblad, barbarakruid, reigersbek, reukeloze kamille en veldzuring.

Deze ontdekkingen geven hoop op een vlinderrijke zomer.

Els